

Hof van beroep van Antwerpen

8 maart 2004

Het Hof van Beroep, zitting houdend te Antwerpen, Kamer 1bis, recht doende in burgerlijke zaken, heeft volgend arrest gewezen:

Inzake: De Stichting G.W.G., titularis van de auteursrechten van diverse boeken, waarvan de zetel gevestigd is te A (Nederland), appellante sub 1, De Stichting W.U., waarvan de zetel gevestigd is te A (Nederland), appellante sub 2,

tegen de beschikking uitgesproken op 15 mei 2003 door de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen, zetelend in kort geding,

Tegen: CGKR; geïntimeerde,

* * * * *

Gelet op de door de wet vereiste processtukken ,in behoorlijke vorm overgelegd, waaronder de bestreden beschikking, waarvan geen akte van betekening wordt voorgelegd en waartegen hoger beroep werd ingesteld bij verzoekschrift neergelegd ter griffie van dit Hof op 21 mei 2003.

Voorwerp van de vorderingen

De vordering van geïntimeerde, ingesteld bij exploit d.d. 12 mei 2003, strekt ertoe appellanten, de heer Guido V en de vzw P verbod op te leggen om op de eerstvolgende paranormale beurs te B, gepland op 18 mei 2003 en later elders in het land, de in de dagvaarding opgegeven boektitels van Jozef Rulof hetzij tentoon te stellen, hetzij te verspreiden, hetzij te koop aan te bieden en dit wegens discriminatoire en/of racistische uitingen;tevens een dwangsom op te leggen van 10.000 EUR die onmiddellijk opeisbaar wordt wanneer wordt vastgesteld dat de inhoud van de beschikking wordt genegeerd; vervolgens een gerechtsdeurwaarder aan te stellen met als opdracht na te zien dat alle betrokken partijen de modaliteiten van de tussen te komen beschikking zullen naleven met machtiging aan de gerechtsdeurwaarder om alle boeken van Jozef Rulof met titels zoals in de dagvaarding aangegeven in beslag te nemen.

Door geïntimeerde werd een tegenvordering ingesteld tot het bekomen van een schadevergoeding van 2 500 EUR, te vermeerderen met de gerechtelijke interesten, wegens tergend en roekeloos geding.

De eerste rechter heeft de hoofdvorderinc ten aanzien van de heer Guido V en de vzw P ongegrond verklaard. De vordering werd ten aanzien van appellanten ingewilligd enkel wat de te B op 18 mei 2003 geplande beurs betreft. De tegenvordering werd ongegrond verklaard. De beslissing over de gerechtskosten werd voor de rechter ten gronde aangehouden.

Appellanten streven de vernietiging na van de bestreden beschikking en concluderen tot de onbevoegdheid van de kort gedingrechter, ondergeschikt tot de ontoelaatbaarheid, minstens tot de ongegrondheid van de vordering. Zij hernemen hun tegenvordering. Zij vragen te worden toegelaten om het tussen te komen arrest op kosten van geïntimeerde te laten publiceren.

Geïntimeerde concludeert tot de onontvankelijkheid, minstens tot de ongegrondheid van het hoger beroep. Hij vordert appellanten tot de gerechtskosten te veroordelen en deze problematiek van de kosten te voegen bij het dossier ten gronde.

In feite

Appellante sub 1 is een stichting die tot doel heeft het in woord en geschrift verspreiden van de leer van Jozef Rulof, overleden in 1952. Zij doet het beheer van de door Jozef Rulof ontvangen boeken, waarvan zij beweert de volledige auteursrechten te bezitten. Appellante sub 2 zorgt voor de verspreiding van het werk van Jozef Rulof. Geïntimeerde verzet zich tegen de verdere verspreiding van voormeld werk.

In rechte

Argumenten van appellanten

De vordering is onontvankelijk. Geïntimeerde werd ten onrechte toegelaten om te dagvaarden met verkorte termijnen. De rechten van verdediging van appellanten werden geschonden. Er is geen hoogdringendheid. De boeken werden ononderbroken aan het publiek aangeboden en ter beschikking gesteld zowel in België als in Nederland.

De gewraakte boeken zetten op geen enkele wijze aan tot haat, geweld of discriminatie. Dit wordt bevestigd door talrijke getuigen in de door hen afgelegde verklaringen die worden voorgelegd.

De gevorderde maatregel heeft een definitief en onherstelbaar karakter. Zulke maatregel kan enkel door de bodemrechter worden genomen.

De procedure is gericht op intimidatie. Er is procesmisbruik. Na klacht bij de onderzoeksrechter met burgerlijke partijstelling te hebben gedaan had geïntimeerde geen rechtmatig belang meer om bijkomend een procedure op te starten.

Deze zaak heeft bij het publiek en in de media, waarbij appellanten ten onrechte in een ongunstig daglicht werden gesteld, al weerklank gekregen. Aan appellanten moet de toelating worden gegeven om het tussen te komen arrest te laten publiceren.

Argumenten van geïntimeerde

Het hoger beroep is niet toelaatbaar. Het verbod werd enkel met betrekking tot de beurs van 18 mei te B opgelegd. Appellanten hebben de beschikking uitgevoerd. Zij waren op die beurs niet aanwezig. De beroepsprocedure is de facto zonder voorwerp geworden. Het is ook onaanvaardbaar dat andere partijen - de heer Guido V en de vzw P - niet in de beroepsprocedure werden betrokken.

Er werd geen hoger beroep ingesteld tegen de toelating om te dagvaarden met verkorting van termijnen. De rechten van verdediging werden niet geschonden. Appellanten hebben voor de eerste rechter conclusies neergelegd.

In de boeken van Jozef Rulof zijn er racistische, antisemitische en discriminatoire uitlatingen. Er werden op de paranormale beurs te A op 9 mei 2003 bij exploit van gerechtsdeurwaarder dienaangaande vaststellingen gedaan. De heer Guido V heeft erkend dat het boek "Volkeren der aarde" alleen in Nederland kan worden besteld wegens problemen in verband met racisme. Er werd door geïntimeerde klacht bij de onderzoeksrechter met burgerlijke partijstelling gedaan.

Beoordeling

Geïntimeerde werpt op dat het hoger beroep ontoelaatbaar is omdat appellanten ondertussen de beschikking hebben uitgevoerd. Zij waren niet aanwezig op de paranormale beurs te B d.d. 18 mei 2003.

De omstandigheid dat de beschikking werd uitgevoerd houdt geen bevestiging in van de beoordeling van de eerste rechter. Een rechtsmiddel kan worden aangewend teneinde na te gaan of de eerste rechter al dan niet een beoordelingsfout heeft begaan. De uitvoering van de beschikking geschiedt overigens op risico van de executant (art.1398, tweede lid Ger.W.). Appellanten, die partij waren voor de eerste rechter en die in het ongelijk werden gesteld, hebben het vereiste belang om het rechtsmiddel van hoger beroep in te stellen. Het gaat te dezen niet om een onsplitsbaar geschil zodat de heer Guido V en de vzw P, ten opzichte van wie de vordering in eerste aanleg ongegrond werd verklaard, niet in de beroepsprocedure dienden te worden betrokken. Het hoger beroep, regelmatig naar vorm en termijn ingesteld, is ontvankelijk.

Geïntimeerde had in de inleidende dagvaarding spoedeisende omstandigheden aangevoerd en dus was de eerste rechter bevoegd. De beoordeling of de aangevoerde urgentie effectief aanwezig is, is geen kwestie van toelaatbaarheid in de zin van art.17 Ger.W. en evenmin van bevoegdheid. Wanneer de voorzitter vaststelt dat de zaak hoogdringend is, dan doet hij uitspraak over de gegrondheid van de vordering.

Appellanten hebben geen belang bij hun argumentatie inzake de toegepaste procedure voor verkorting van dagvaardingstermijnen te bekomen. Zij waren op de zitting in eerste aanleg aanwezig en hebben uitvoerige besluiten opgesteld. Hun rechten van verdediging werden geenszins geschaad.

De vraag is of de eerste rechter een juiste beoordeling heeft gedaan, wat minstens van belang is voor wat de veroordeling tot de gerechtskosten betreft.

Hoogdringendheid is aanwezig wanneer een onmiddellijke beslissing wenselijk is om schade van een bepaalde omvang dan wel ernstige ongemakken te voorkomen. Te dezen blijkt dat de publicatie van de boeken in kwestie al in ruime mate was verspreid. Om die reden was het opgelegde verbod niet verantwoord. Van de persvrijheid werd reeds gebruik gemaakt. Alleen de rechter ten gronde kan oordelen of er misbruik van persvrijheid is en of in voorkomend geval er maatregelen dienen te worden opgelegd om het voortduren van schade te doen ophouden.

De eerste rechter heeft ten onrechte de opgelegde maatregel bevolen.

De proceshouding van geïntimeerde kan niet als kennelijk onzorgvuldig worden beschouwd;

Appellanten vorderen bij nieuwe eis de publicatie van huidig arrest. Door de hervorming van de bestreden beschikking zijn zij voldoende in hun rechten hersteld. Appellante tonen niet aan dat de bestreden beschikking onherroepelijke schade heeft aangebracht, waarvoor de publicatie van het arrest noodzakelijk zou zijn.

OM DIE REDENEN;

Het Hof,

Recht doende op tegenspraak,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935;

Ontvangt het hoger beroep en verklaart het gegrond als volgt;

Hervormt de bestreden beschikking;

Stelt vast dat de opgelegde maatregel werd uitgevoerd;

Zegt voor recht dat deze maatregel ten onrechte bij gebrek aan hoogdringendheid werd opgelegd;

Bevestigt de bestreden beschikking enkel voor zover de tegenvordering werd afgewezen.

Ontvangt de door appellanten ingestelde nieuwe vordering doch verklaart ze ongegrond;

Veroordeelt geïntimeerde tot de gerechtskosten in beide aanleggen